

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ทารือปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕  
(สิทธิของผู้รับบริการในการได้รับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามมาตรา ๔๑  
กรณีได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการ)

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้มีหนังสือ ที่ สปสช. ๐๓/๕๗๐๖ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า มาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ กำหนดให้คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกั้นเงินจำนวนไม่เกินร้อยละหนึ่งของเงินที่จะจ่ายให้หน่วยบริการไว้เป็นเงินช่วยเหลือเบื้องต้นให้แก่ผู้รับบริการ ในกรณีที่ผู้รับบริการได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการโดยหาผู้กระทำผิดมิได้ หรือหาผู้กระทำผิดได้แต่ยังมิได้รับค่าเสียหายภายในระยะเวลาอันสมควร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด ต่อมาคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น โดยออกเป็นข้อบังคับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น กรณีผู้รับบริการได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งข้อบังคับดังกล่าวได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๖ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจึงขอหารือว่า กรณีที่ผู้รับบริการได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาลในช่วงระหว่างวันที่พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ มีผลใช้บังคับถึงวันที่ข้อบังคับดังกล่าวได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา จะมีสิทธิขอรับความช่วยเหลือเบื้องต้นตามกฎหมายและข้อบังคับดังกล่าวข้างต้นหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาหารือของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข (สำนักงานปลัดกระทรวง) และผู้แทนสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติแล้ว มีความเห็นว่า มาตรา ๔๑<sup>๑</sup> แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ บัญญัติให้คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกั้นเงินจำนวนไม่เกินร้อยละหนึ่งของเงินที่จะจ่ายให้หน่วยบริการไว้

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๙๐๑/๐๒๔๒ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

<sup>๑</sup> มาตรา ๔๑ ให้คณะกรรมการกั้นเงินจำนวนไม่เกินร้อยละหนึ่งของเงินที่จะจ่ายให้หน่วยบริการไว้เป็นเงินช่วยเหลือเบื้องต้นให้แก่ผู้รับบริการ ในกรณีที่ผู้รับบริการได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการ โดยหาผู้กระทำผิดได้ แต่ยังไม่ได้รับค่าเสียหายภายในระยะเวลาอันสมควร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

เป็นเงินช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้รับบริการ ในกรณีที่ผู้รับบริการได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการโดยหาผู้กระทำผิดมิได้ หรือหาผู้กระทำผิดได้แต่ยังไม่ได้รับค่าเสียหายภายในระยะเวลาอันสมควร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด และคณะกรรมการได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๘ (๗)<sup>๒</sup> และมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการจ่ายเงินช่วยเหลือดังกล่าว โดยการออกข้อบังคับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น กรณีผู้รับบริการได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๖ และมีผลใช้บังคับในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๖ อันเป็นวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป<sup>๓</sup> จึงเห็นได้ว่าการประกาศใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทกับข้อบังคับฯ ซึ่งเป็นกฎหมายลูกบท เกิดขึ้นไม่พร้อมกัน ทำให้เกิดช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมายตามที่กฎหมายแม่บทบัญญัติไว้ ปัญหาที่จะต้องพิจารณา ก็คือ ผู้รับบริการ ซึ่งได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาลในช่วงระหว่างวันที่พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ มีผลใช้บังคับถึงวันที่ข้อบังคับดังกล่าวมีผลใช้บังคับจะได้รับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือไม่ อย่างไร ซึ่งในปัญหานี้ เห็นว่า แม้มาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ จะมีเจตนารมณ์เพื่อให้ผู้รับบริการได้รับเงินช่วยเหลือเบื้องต้น ในกรณีได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการ โดยหาผู้กระทำผิดมิได้หรือหาผู้กระทำผิดได้แต่ยังไม่ได้รับค่าเสียหายภายในระยะเวลาอันสมควร ก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าว เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นให้แก่ผู้รับบริการ การที่ผู้รับบริการจะได้รับเงินช่วยเหลือดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร จึงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น กรณีผู้รับบริการได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ เมื่อยังไม่มีการออกข้อบังคับฯ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขดังกล่าว ขึ้นใช้บังคับ จึงไม่มีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นแต่อย่างใด ดังนั้น ผู้รับบริการ ซึ่งได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาลของหน่วยบริการในช่วงระหว่างวันที่พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ มีผลใช้บังคับถึงวันที่ข้อบังคับฯ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาจึงไม่อาจขอรับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามกฎหมายและข้อบังคับ

<sup>๒</sup> มาตรา ๑๘ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น ในกรณีที่ผู้รับบริการได้รับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาลโดยหาผู้กระทำผิดมิได้ หรือหาผู้กระทำผิดได้ แต่ผู้รับบริการไม่ได้รับค่าเสียหายภายในระยะเวลาอันสมควรตามมาตรา ๔๑

๑.ล๑

๑.ล๑

<sup>๓</sup> ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ดังกล่าวได้ ทั้งนี้ เว้นแต่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจะได้แก้ไขข้อบังคับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น กรณีผู้รับบริการได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ เสียใหม่ โดยให้ข้อบังคับดังกล่าวมีผลแก่ผู้รับบริการซึ่งได้รับความเสียหายที่ยังไม่ได้รับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งการแก้ไขข้อบังคับฯ เช่นนี้ย่อมสามารถกระทำได้ เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายในทางที่เป็นคุณแก่บุคคลซึ่งได้รับความเสียหาย

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗